

Załącznik Nr 1
do Uchwały Nr XIII/66/2016
Rady Gminy Bielsk Podlaski
z dnia 25 lutego 2016 r.

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
W GMINIE BIELSK PODLASKI**

Bielsk Podlaski, 2016

Wstęp

Podmiotem realizującym ten cel na poziomie Gminy Bielsk Podlaski jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku Podlaskim. Podstawowym zadaniem GOPS jest bezpośrednie organizowanie i wykonywanie zadań „Rodzina to podstawowe środowisko, które powinno zapewnić bezpieczeństwo emocjonalne dziecku”. Rodzina oddziałuje w sposób świadomy i nieświadomy na osobowość dziecka, przekazując mu swój system wartości, tradycje, ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie na całe życie. Jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka. Jest to pierwsze i podstawowe środowisko wychowawcze dziecka, które powinno zapewnić mu prawidłowy rozwój biologiczny i psychospołeczny oraz bezpieczeństwo emocjonalne, a także przygotować do pełnienia przyszłych ról społecznych. Rodzina jest pierwszą instytucją wychowawczą, która kształtuje jego osobowość, postawy, system wartości i aktywność oraz przekazuje tradycje, wzory zachowań i zasady współżycia społecznego. Dlatego jeśli w rodzinie pojawiają się dysfunkcje lub innego rodzaju zagrożenia, patologie czy wykluczenie społeczne, instytucje i służby ustawowo zobligowane do wspierania rodziny mają obowiązek podjęcia określonych działań, aby wpłynąć na przywrócenie prawidłowego jej funkcjonowania.

W dniu 1 stycznia 2012 roku weszła w życie ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 332 z późniejszymi zmianami) określająca zasady i formy wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych oraz zasady i formy sprawowania pieczy zastępczej. Celem nowych rozwiązań jest troska o zapewnienie każdemu dziecku stabilnego, szczęśliwego, rodzinnego środowiska wychowawczego oraz wsparcie rodziny przeżywającej trudności w powrocie do prawidłowego funkcjonowania, a także zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadku niemożności sprawowania jej przez rodziców.

Ustawa nakłada także na gminy obowiązek opracowania i realizacji 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny, których zadaniem jest określenie planowanych działań dotyczących wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji rodzicielskich i opiekuńczo - wychowawczych, mających na celu przywrócenie im zdolności do wypełniania tych zadań oraz tworzenia systemu opieki nad dzieckiem.

Obowiązek wspierania rodziny spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego, które realizują go na zasadach pomocniczości we współpracy ze środowiskiem lokalnym,

sądami, policją, instytucjami oświatowymi i służbą zdrowia, kościołami, organizacjami społecznymi, itp.

Pozostawienie rodzin bez fachowego wsparcia i różnorodnej pomocy specjalistycznej spowoduje wzrost zjawiska dalszej degradacji rodzin i skutkować będzie różnorodnymi konsekwencjami, którymi najbardziej zagrożone będą dzieci. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem.

Pomoc powinna koncentrować się na wspomaganiu osób i rodzin wymagających wsparcia w osiągnięciu możliwie pełnej aktywności społecznej, a także wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do pełnego i samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie. Dlatego jeśli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań. W pracy tej bardzo istotne jest koordynowanie działań wszystkich instytucji, zobligowanych do wspierania rodziny. Problemy występujące w rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Choroba alkoholowa czy pijaństwo rodziców, przemoc w rodzinie, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych to główne problemy dezorganizujące życie rodzin, którym często towarzyszy również problem ubóstwa, długotrwałego bezrobocia czy zagrożenie eksmisją. Dlatego rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, pracowników przychodni medycznych, policji, kuratorów sądowych i przedstawicieli innych instytucji, które mają kontakt z rodziną oraz podejmowania działań na rzecz rodziny. Praca z rodziną przedstawicieli służb społecznych powinna być połączona ze wsparciem ze strony środowiska, w tym również bliższych i dalszych krewnych oraz aktywnością własną ze strony rodziny. Zamiast zastępować rodzinę w jej funkcji opiekuńczo - wychowawczej należy ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie. Stąd założeniem Programu jest wsparcie rodziny naturalnej, już na etapie gdy problemy się zaczynają oraz eliminowanie takich sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić własną rodzinę.

Program Wspierania Rodziny w Gminie Bielsk Podlaski na lata 2016-2018 opracowany został w oparciu o założenia ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r. (tekst jednolity Dz.U. z 2015 r., poz. 332 z późn. zm.) program będzie uzupełnieniem zadań realizowanych na rzecz rodziny w Gminie Bielsk Podlaski a zapisanych w:

- Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Bielsk Podlaski na lata 2012-2022. Zawarto w niej m.in. cele i cele operacyjne:

Cel I Wzmocnienie gminnego systemu pomocy i integracji- usamodzielnienie i wyrównywanie szans społecznych osób, rodzin i grup najsłabszych.

Cele operacyjne:

- I.1 wzrost świadomości praw i możliwości pomocy wśród osób, rodzin najsłabszych,
- I.5 aktywizacja społeczna i zawodowa bezrobotnych.

Cel II zwiększenie świadomości, dostępności i oferty edukacyjnej, programów profilaktyki zdrowia oraz zapewniona opieka nad osobami zależnymi i potrzebującymi (dzieci, osoby starsze, niepełnosprawne).

Cele operacyjne:

- II.1 dobra opieka medyczna, zwiększenie oferty usług specjalistycznych,
- II.4 wzrost poczucia bezpieczeństwa mieszkańców, przemoc,
- II.6 dostępność bogatej oferty edukacyjnej, opiekuńczej,
- II.7 rozszerzenie usług społecznych, programów edukacyjnych, terapeutycznych, doradczych.

- Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Bielsk Podlaski na lata 2016-2021

- *Cel strategiczny I*
- *Podnoszenie świadomości i wrażliwości mieszkańców Gminy Bielsk Podlaski wobec przemocy w rodzinie.*

Cel operacyjny 2:

Edukacja i promowanie postaw społecznych wolnych od przemocy.

Działania :

1. Współpraca w celu edukacji na temat zjawiska przemocy w rodzinie w ramach programów nauk przedmałżeńskich.
2. Wzmocnienie funkcji opiekuńczych i wychowawczych, alternatywnych wobec stosowania przemocy metod i kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie oraz w stosunku do grup ryzyka, np. małoletnich w ciąży.

I. PODSTAWY PRAWNE DO REALIZACJI PROGRAMU

Program będzie realizowany w szczególności w oparciu o następujące akty prawne:

1. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 163 z późn. zm),
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U.

- z 2015 r., poz. 1390 z późn. zm.),
3. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1286 z późn. zm.),
 4. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2012 r., poz. 124 z późn. zm.),
 5. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2014 r., poz. 1118z późn. zm),
 6. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz.332 z późn. zm.),
 7. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2015 r, poz.1515 z późn.zm.),
 8. Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Bielsk Podlaski na lata 2012-2022,
 9. Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Bielsk Podlaski na lata 2016-2021,
 10. Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r.o Karcie Dużej Rodziny (t.j. Dz.U.z 2014 r. poz.1863 z późn. zm.).

Innymi regulacjami prawnymi związanymi z problematyką rodziny są kodeksy: rodzinny i opiekuńczy, karny, cywilny, pracy, itd. oraz ratyfikowane przez Polskę akty międzynarodowe, takie jak Powszechna Deklaracja Praw Człowieka, Europejska Karta Społeczna, itd.

II. DIAGNOZA SYTUACJI RODZIN W GMINIE BIELSK PODLASKI

Według stanu na dzień 31 grudnia 2014 r. w Gminie Bielsk Podlaski zamieszkiwało **7070** mieszkańców, większość stanowiły kobiety tj. 3553, natomiast mężczyźni 3537, liczba dzieci do 18 roku życia zamknęła się w liczbą 1063.

Diagnozę stanu opracowano na podstawie Oceny Zasobów Pomocy Społecznej na rok 2014 dla Gminy Wiejskiej Bielsk Podlaski, danych statystycznych GOPS Bielsk Podlaski, danych statystycznych Urzędu Gminy Bielsk Podlaski oraz danych udostępnionych przez Sąd Rejonowy w Bielsku Podlaskim oraz Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku Podlaskim.

Z pomocy społecznej w ramach zadań własnych i zleconych korzystały:

1. W roku 2012 – 321 rodzin (869 osoby) w tym:

- 113 rodziny z powodu długotrwałej i ciężkiej choroby,
 - 99 rodziny z powodu ubóstwa,
 - 104 rodziny z powodu bezrobocia,
 - 73 rodzin z powodu niepełnosprawności,
 - 36 rodzin z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego,
 - 46 rodzin ze względu na potrzebę ochrony macierzyństwa,
 - 35 rodzin wielodzietnych,
 - 21 rodzin niepełnych.
2. W roku 2013 – 378 rodzin (854 osoby) w tym:
- 101 rodziny z powodu długotrwałej i ciężkiej choroby,
 - 86 rodzin z powodu ubóstwa,
 - 110 rodzin z powodu bezrobocia,
 - 75 rodzin z powodu niepełnosprawności,
 - 27 rodziny z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego,
 - 45 rodzin ze względu na potrzebę ochrony macierzyństwa,
 - 37 rodziny wielodzietne,
 - 23 rodzin niepełnych.
3. W roku 2014 – 354 rodzin (842 osoby) w tym:
- 97 rodziny z powodu długotrwałej i ciężkiej choroby,
 - 94 rodzin z powodu ubóstwa,
 - 94 rodzin z powodu bezrobocia,
 - 82 rodzin z powodu niepełnosprawności,
 - 24 rodziny z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego,
 - 52 rodzin ze względu na ochronę macierzyństwa,
 - 36 rodziny wielodzietne,
 - 22 rodzin niepełnych.

Pracą socjalną objęte były:

- Rok 2012 - 344 rodzin,
- Rok 2013 - 391 rodzin,
- Rok 2014 - 357 rodzin.

Liczba zawartych kontraktów socjalnych w latach 2010-2012 wynosiła:

- Rok 2012 -12,
- Rok 2013 – 20,
- Rok 2014 – 8.

Korzystający z pomocy Ośrodka to najczęściej osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku. Zdarza się też często, że w jednej rodzinie występuje kilka powodów trudnej sytuacji np. bezrobocie, alkoholizm, długotrwała choroba, niepełnosprawność oraz bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych. Głównym powodem przyznawania pomocy w 2012 r. była długotrwała choroba, bezrobocie i ubóstwo. Wzrosła też liczba osób korzystających z pomocy ze względu na niepełnosprawność. Niepokojący jest wciąż rosnący wskaźnik bezrobocia (poziom bezrobocia w powiecie bielskim według stanu na 31.12.2014 rok wyniósł 8,6 %, a na dzień 30.11.2015 r. 7,5%) mimo podejmowanych działań zwalczających to zjawisko. Negatywne ekonomiczne i społeczne skutki bezrobocia to:

- pogorszenie sytuacji materialnej,
- pogorszenie stanu zdrowia,
- pogorszenie relacji między członkami rodziny,
- wzrost zachowań patologicznych.

Dużym problemem wśród korzystających z pomocy GOPS jest alkoholizm. Szczegółowe kierunki działania w zakresie profilaktyki, leczenia oraz pomocy osobom uzależnionym oraz członkom ich rodzin zawarte są w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych uchwalanym corocznie przez Radę Gminy zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Z problemem alkoholowym ściśle związane jest zjawisko przemocy domowej. Na terenie Gminy Bielsk Podlaski z przemocą domową spotykają się policjanci, pracownicy socjalni, lekarze, pedagodzy, członkowie GKRPA. W związku z tym, że z przemocą stykają się przedstawiciele różnych instytucji powołano na terenie Gminy Bielsk Podlaski Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Wymiana doświadczeń, umiejętności i informacji stanowi prawdziwy potencjał, który ukierunkowany jest na problem dziecka i rodziny. Znaczący jest problem bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych, przez co zwiększa się zapotrzebowanie na konkretną pomoc rzeczową i finansową skierowaną do dzieci i ich opiekunów. Należy wskazać, w jakich aspektach należy pomóc rodzinie, aby prawidłowo mogła funkcjonować i stanowiła pozytywne środowisko rozwoju młodego człowieka.

Czynniki dysfunkcyjne, które negatywnie wpływają na rodzinę wymagają

od profesjonalnych służb opracowania specjalistycznych usług socjalnych, a celem pracy socjalnej z rodziną ma być wyjście z kryzysu i samodzielne prawidłowe funkcjonowanie w środowisku rodzinnym i społecznym.

Systematycznie wzrasta zapotrzebowanie na formy pomocy nie mieszczące się w sferze finansowej, usługowej, czy w naturze. Coraz częściej podopieczni pomocy społecznej poszukują wsparcia psychologicznego, terapeutycznego, prawnego oraz pracy socjalnej. Praca socjalna z rodziną swój początek ma w miejscu gdzie egzystuje podopieczny. Tylko w miejscu zamieszkania podopiecznego pracownik socjalny zastaje zainteresowanego w prawdziwym (najmniej zafałszowanym) kontekście jego życia. W naturalnym środowisku życia wyraźnie manifestują się możliwe zagrożenia, jak i elementy, na których można budować program pomocowy.

Problemy, jakie dotyczą współczesną rodzinę oraz dotychczasowe doświadczenia wskazują na potrzebę wsparcia rodzin naturalnych na etapie, gdy problemy się rozpoczynają. Takie podejście do pracy z rodziną pozwala czasami zapobiec głębokiemu kryzysowi, który może skończyć się odebraniem dzieci rodzicom biologicznym.

Jak wynika z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku Podlaskim w pieczy zastępczej na dzień 30.12.2014 roku umieszczone jest 1 dziecko oraz w placówce opiekuńczo wychowawczej z terenu powiatu bielskiego umieszczono 13 dzieci w roku 2012, 15 dzieci w 2013 roku, 15 dzieci w 2014 roku oraz 14 dzieci w 2015 roku.

W zakresie tym zgodnie z przepisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej gmina Bielsk Podlaski współfinansuje pobyt w placówce opiekuńczo wychowawczej w roku 2013 jednego dziecka wydatek wyniósł 362,72 zł, w roku 2014 jedno dziecko w placówce opiekuńczo wychowawczej wydatek wyniósł 5.494,98 zł, natomiast do października 2015 roku dwójka dzieci na kwotę 2.043,64 zł, jedno w placówce opiekuńczo wychowawczej drugie w rodzinie spokrewnionej.

Natomiast z danych Zespołu Interdyscyplinarnego wynika że, założono Niebieskie Karty w 2013 r. u 3 rodzin, w 2014 r. u 8 rodzin a do 31 grudnia 2015 r. w 24 rodzinach w 3 rodzinach wychowywane są dzieci. Jedno dziecko zostało umieszczone w rodzinie zastępczej spokrewnionej.

Na terenie Gminy Bielsk Podlaski funkcjonują 2 szkoły: Zespół Szkół w Augustowie z oddziałem przedszkolnym oraz Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Łubinie Kościelnym, pracownicy socjalni wraz z pedagogami, wychowawcami szkolnymi, którzy podejmują działania w celu objęcia dożywianiem wszystkich tego wymagających dzieci, uczniów szkół podstawowych, gimnazjów, szkół ponadgimnazjalnych, a także tych, które

uczęszczają do przedszkoli. W 2014 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej sfinansował posiłek w szkołach dla 256 uczniów w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” , 127 dzieci w roku 2013 z rodzin najuboższych skorzystały ze wsparcia w formie stypendium w roku a w roku 2014 -233 dzieci. Realizując podstawowe zadania ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej w 2013 przyznany został asystent 7 rodzinom, natomiast w 2014 roku asystent zakończył pracę z 14 rodzinami, w roku 2015 asystent objął swoją pracą 12 rodzin.

Diagnozowanie zasobów pozwala na wskazanie form pomocy niezbędnych dla rodzin znajdujących się w sytuacjach zagrożenia i kryzysu. Znajomość potencjału i dostępność usług daje możliwość formułowania celów i zadań, które mogą stanowić spójny system działania na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji opiekuńczo wychowawczych.

III. ZASOBY GMINY BIELSK PODLASKI

Program Wspierania Rodziny w gminie Bielsk Podlaski na lata 2016 – 2018 będzie służył realizacji gminnej polityki rodzinnej. Zasobami umożliwiającymi rozwiązywanie problemów dzieci, młodzieży i rodzin określa się instytucje znajdujące się na terenie Gminy Bielsk Podlaski, które funkcjonują w obszarze profilaktyki społecznej, edukacji, służby zdrowia. Są to jednostki samorządowe i organizacje pozarządowe.

Na terenie Gminy Bielsk Podlaski oraz powiatu bielskiego działają następujące instytucje realizujące działania na rzecz dziecka i rodziny:

1. Urząd Gminy Bielsk Podlaski - przyznawanie i wypłacanie stypendiów, dowóz dzieci niepełnosprawnych do szkoły, organizowanie kolonii grupowych dzieci i młodzieży.
2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – przeciwdziałanie problemom dotyczącym nadużywania alkoholu.
3. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej – praca socjalna, pomoc finansowa, pomoc rzeczowa i pomoc w postaci usług, dożywianie dzieci i osób dorosłych, świadczenia rodzinne i świadczenia z funduszu alimentacyjnego, pomoc w zapobieganiu przemocy w rodzinie (procedura Niebieskiej Karty).
4. Gminny Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie – przeciwdziałanie problemom przemocy w rodzinie.
5. Powiatowe Centrum Pomocy w Rodzinie – poradnictwo rodzinne, szkolenia rodzin zastępczych, wspieranie osób niepełnosprawnych i ich rodzin.

6. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Bielsku Podlaskim – poradnictwo, pomoc psychologiczna i pedagogiczna, prowadzenie zajęć terapeutycznych indywidualnych w zakresie pomocy logopedycznej, psychologicznej i pedagogicznej.
7. Komenda Powiatowa Policji w Bielsku Podlaskim – prowadzenie działalności edukacyjnej, profilaktycznej, prewencyjnej w szkołach, pomoc w zapobieganiu przemocy w rodzinie (procedura Niebieskiej Karty).
8. Zespół Szkół w Augustowie – działalność edukacyjno-wychowawcza, wsparcie psychologiczno-pedagogiczne dla rodziców i dzieci, współorganizowanie wypoczynku dzieci i młodzieży.
9. Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Łubinie Kościelnym – działalność edukacyjno-wychowawcza, wsparcie psychologiczno-pedagogiczne dla rodziców i dzieci, współorganizowanie wypoczynku dzieci i młodzieży.
10. Stowarzyszenie na Rzecz Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie „FUNDAMENT” w Bielsku Podlaskim – wspieranie osób dotkniętych przemocą poradnictwo prawne i psychologiczne.
11. Parafia Rzymskokatolicka Wniebowzięcia NMP w Łubinie Kościelnym – działalność charytatywna, działalność ewangelizacyjna, organizowanie wypoczynku, wspieranie ubogich rodzin.
12. Parafia Prawosławna Narodzenia św. Jana Chrzciciela w Pasynkach – działalność charytatywna, działalność ewangelizacyjna, organizowanie wypoczynku, wspieranie ubogich rodzin.

Analiza SWOT

Mocne Strony	Słabe Strony
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Bielsk Podlaski na lata 2012-2022; ➤ Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar w Rodzinie w Gminie Bielsk Podlaski w latach 2016-2021; ➤ Aktywna współpraca instytucji 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Wysoki poziom bezrobocia; ➤ Wysoki wskaźnik ubóstwa; ➤ Ograniczenie środków finansowych z budżetu państwa na zadania realizowane przez gminę; ➤ Wzrost liczby zadań przekazywanych gminom do realizacji; ➤ Brak mieszkań chronionych

<p>działających na rzecz rodziny;</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Doświadczenie, wiedza pracowników działających na rzecz rodziny; ➤ Dobre rozpoznanie środowisk lokalnych przez pracowników socjalnych, pedagogów i psychologów szkolnych, dzielnicowego; ➤ Funkcjonowanie placówek oświatowych; ➤ Wykształcona kadra pomocy społecznej; ➤ Baza instytucji działających na rzecz rodziny (m.in. GOPS, PCPR, szkoły, Policja, Sąd, kościoły, organizacje pozarządowe); ➤ Realizowanie ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny; 	<p>i socjalnych;</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Brak współdziałania rodziców w zakresie edukacji dzieci; ➤ Bierna postawa rodziców wobec problemów występujących w rodzinach; ➤ Brak wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych; ➤ Ograniczony dostęp do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego (za małą ilość jednostek); ➤ Ograniczone środki na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
<p>Szanse</p>	<p>Zagrożenia</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Spadek bezrobocia; ➤ Zatrudnienie asystenta rodziny; ➤ Podnoszenie kwalifikacji przez pracowników działających na rzecz rodziny (m.in. pracowników socjalnych, asystenta rodziny, pedagogów i wychowawców szkolnych, policjantów); ➤ Edukacja rodziców; ➤ Wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę; ➤ Funkcjonowanie zespołów Interdyscyplinarnych; 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zanik więzi, tradycji rodzinnych, „pęd życia”; ➤ Wzrost kosztów utrzymania rodzin; ➤ Rozszerzenie zjawisk patologicznych (przemoc, narkomania, alkoholizm, uzależnienia); ➤ Zaniedbywanie obowiązków opiekuńczo-wychowawczych przez rodziców; ➤ Ograniczenie środków finansowych na edukację; ➤ Brak środków na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny

<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zwiększenie środków finansowych, w obszarze pomocy społecznej, edukacji i wychowania; ➤ Realizowanie programów profilaktycznych promujących zdrowy styl życia; ➤ Współpraca rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów życiowych; ➤ Pozyskiwanie środków zewnętrznych na aktywizację zawodową i społeczną osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. 	<p>i systemu pieczy zastępczej;</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Uzależnienie rodzin od pomocy społecznej oraz zjawisko „dziedziczenia biedy”; ➤ Brak środków na zatrudnianie asystentów rodzinny; ➤ System wychowania bezstresowego, bez zasad i wymagań; ➤ Szkodliwe wzorce i konsumpcyjny styl życia ➤ Długie i biurokratyczne procedury; ➤ Destrukcyjna rola mediów;
---	--

IV. Cele Programu Wspierania Rodziny

Misją niniejszego programu jest stworzenie spójnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną w Gminie Bielsk Podlaski.

Główne cele programu wspierania rodziny:

Cel główny programu:

Tworzenie warunków sprzyjających wspieraniu rodziny i jej prawidłowego funkcjonowania.

Cele szczegółowe programu wspierania rodziny i kierunki działań

1. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny.

Kierunki działań:

- Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom żyjącym w trudnych warunkach materialnych: pomoc w formie dożywiania dla dzieci i młodzieży w szkołach, udzielanie pomocy dzieciom w formie stypendiów szkolnych, w formie zasiłków celowych, okresowych.
- Objęcie dożywianiem, w ramach rządowego programu „Pomoc państwa w zakresie

dożywiania” osób dorosłych wymagających tej formy wsparcia, zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej ubogim rodzinom.

- Zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo wychowawczej.

Realizatorzy/Partnerzy: Gmina Bielsk Podlaski, GOPS.

Termin: 2016-2018

Wskaźniki :

- Liczba osób którym udzielono pomocy finansowej lub rzeczowej
- Liczba osób objętych programem „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”

2. Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących.

Kierunki działań:

- Konsultacje i poradnictwo specjalistyczne (psychologiczne, socjalne, prawne).
- Systematyczne monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych oraz przedstawicieli innych zawodów kontaktujących się z rodziną.
- Promocja programów profilaktycznych i psychoedukacyjnych skierowanych do rodziców, dzieci i młodzieży.
- Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez sport, rekreację i kulturę.
- Ustawiczne doskonalenie umiejętności zawodowych pracowników socjalnych poprzez udział w szkoleniach, warsztatach i innych formach edukacyjnych.
- Doskonalenie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy ze szczególnym uwzględnieniem działań służących powrotowi osób długotrwale bezrobotnych na rynek pracy.
- Prowadzenie w ośrodku pomocy społecznej systemowej pracy socjalnej z rodziną wieloprotblemową, wspartej poradnictwem specjalistycznym ścisła współpraca z asystentem rodziny

Termin: 2016-2018

Wskaźniki :

- Liczba konsultacji i porad.
- Liczba programów profilaktycznych i psychoedukacyjnych.
- Liczba szkoleń, seminariów warsztatów odbytych przez pracowników

socjalnych GOPS.

- Liczba rodzin objętych pracą socjalną.

3. Zapobieganie niedostosowaniu społecznemu dzieci i młodzieży

Kierunki działań:

- Monitorowanie rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- Wypracowanie standardów pracy z rodziną wieloproblemową, w której wychowywane są dzieci, przez instytucje i organizacje zajmujące się rodziną i dzieckiem oraz nadzór z asystenta rodziny.
- Wspieranie i promocja inicjatyw lokalnych w zakresie wsparcia rodziny i dziecka.
- Prowadzenie działalności profilaktycznej i edukacyjnej przez placówki oświatowe.

Termin:2016-2018

Wskaźniki:

- Liczba rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- Liczba rodzin objętych pracą asystenta rodzinnego.
- Liczba inicjatyw lokalnych w zakresie wspierania rodziny.

4. Wspieranie interdyscyplinarne rodzin i dzieci.

Kierunki działań:

- Bieżąca współpraca podmiotów podejmujących różnorodne działania na rzecz dzieci i rodziny.
- Edukacja służb społecznych w zakresie wykorzystania metody pracy interdyscyplinarnej w rozwiązywaniu problemów dziecka i rodziny.
- Dobór działań naprawczych na rzecz dziecka i rodziny w oparciu o działania interdyscyplinarne.
- Pomoc w opiece i wychowaniu dziecka: wsparcie asystenta rodziny, pomoc rodzin wspierających, praca socjalna z rodziną (kontrakt socjalny), pomoc placówek wsparcia dziennego (światlica).
- Rozwijanie lokalnego systemu poradnictwa, między innymi psychologicznego, prawnego i socjalnego oraz doskonalenie wczesnej interwencji w sytuacjach kryzysowych.
- Praca socjalna z rodzicami biologicznymi dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej lub placówce opiekuńczo – wychowawczej.
- Praca socjalna upowszechniona w wymiarze informacyjnym (upowszechnianie

informacji o placówkach pomocowych i rodzaju świadczonych w nich usługach poprzez zamieszczanie w prasie lokalnej, na stronie internetowej Gminy Bielsk Podlaski oraz tablicach ogłoszeń).

Termin: 2016-2018

Wskaźniki :

- Liczba odwiedzin stron internetowych.
- Liczba szkoleń.
- Liczba rodzin biologicznych objętych pracą socjalną.

Koordynatorem Programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku Podlaskim przy współpracy z następującymi instytucjami:

- Urzędem Gminy Bielsk Podlaski,
- Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespołem Interdyscyplinarnym,
- Policją i sądami,
- Placówkami oświatowo – wychowawczymi i sportowymi,
- Parafiami i kościołami wyznaniowymi,
- Organizacjami pozarządowymi, stowarzyszeniami, fundacjami,
- Zakładami opieki zdrowotnej.

V. ZADANIA GMINY

- 1) realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny,
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji i finansowanie podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki naturalnej nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego,
- 4) praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) w miarę potrzeby prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci,
- 5) finansowanie kosztów związanych z rodzinami wspierającymi,

- 6) współfinansowanie przez gminę pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym,
- 7) sporządzenie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego,
- 8) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej,
- 9) przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji o powstaniu zaległości z tytułu nieponoszenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej przez rodziców biologicznych przez okres dłuższy niż 12 miesięcy.

VI. Źródła finansowania

Źródłem finansowania Gminnego Programu Wspierania rodziny są:

1. Środki własne gminy:
 - a) zaplanowane na dany rok budżetowy w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Bielsku Podlaskim na realizację Gminnego Programu Wspierania Rodziny,
 - b) pochodzące z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.
2. Dotacje z budżetu państwa.
3. Środki pozabudżetowe.

VII. Monitoring i ewaluacja

Gminny Program Wspierania rodziny jest dokumentem otwartym i długofalowym. Będzie podlegał ewaluacji w zależności od występujących potrzeb rozpoznawanych i ustalanych przez podmioty zajmujące się sprawami rodziny. Monitoring będzie polegał na pozyskiwaniu informacji i danych od podmiotów realizujących poszczególne zadania, co umożliwi wgląd w zakres podejmowanych działań, ich analizę oraz ocenę skuteczności. Analiza i ocena zebranych informacji pozwoli na planowanie dalszych działań oraz doskonalenie działań dotychczas ustalonych.

Koordynacją w zakresie realizacji Programu zajmuje się Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej. Okresową ocenę sytuacji rodziny będzie wykonywał asystent rodziny nie rządziej, niż co pół roku. Asystent rodziny jest zobowiązany do współpracy z zespołem

Interdyscyplinarnym lub grupą roboczą lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną.

Zgodnie z art. 179 ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej w terminie do dnia 31 marca każdego roku Wójt Gminy Bielsk Podlaski składa Radzie Gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z ich realizacją

VIII. PODSUMOWANIE

Gminny Program Wspierania Rodziny jest zgodny z kierunkiem i działaniami określonymi w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Program zakłada tworzenie optymalnych warunków dla prawidłowego funkcjonowania rodzin na terenie gminy Bielsk Podlaski oraz poprawy stylu i jakości ich życia. Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny, ochronny a rodzinie będą stwarzane możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami, co zwiększy jej szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku i poczucie odpowiedzialności przy wykorzystywaniu też własnej aktywności i potencjału, jaki posiada. Ważnym elementem powodzenia w zakresie realizacji Programu jest ścisła współpraca podmiotów zajmujących się sprawami rodziny i podejmowanie interdyscyplinarnych działań.